

Валтер брани Чубуру

За адвоката Радослава Лалета Вујадиновића, познаваоца једног од најчувенијих кутака Београда, овај крај је пун тајни, историје и светлости који трају

Фото Драган Јевремовић

Одбрану Сарајева Валтер, или Велимир Бата Живојиновић, увежбавао је на Учобури. Не верујете или се само питате у којем делу света се то место налази?

У Београду, на Врачару. На Чубури чије име Срби никад нису умели правилно да изговоре у изворном облику, тада на циганском, сада на ромском језику: Учобура. Назив за обично буре, у којем додуше није становао старогрчки мудрац Диоген.

На истој узвисини рођени Сарајлија и доживотни Чубурац, Мома Капор изрекао је једну од најдирљивијих љубавних реченица: „Када сам те видео, стао ми је сат.“ Препричава се да га је стрина из Херцеговине овако описала: „Када би наш Мома полудио, ништа му се не би видело.“ Сви бестселери су му објављени у Загребу, у Београду му нису дозволили да буде „лаки писац“.

А шта се десило с „Вучићевом рупом“? Ни на ово питање није

нам ускратио одговор Радослав Лале Вујадиновић у занимљивој књизи с два наслова „Крсташи, Чубурци“, за чије су све житеље, негдашње и данашње, то имице са истим значењем (синоними). Изволите, бирајте један по вољи, упркос језикословцима који ће, у најмању руку, готово неприметно подићи бар једну обрву.

На корицама осликана тројица од неколико стотина јунака – Велимир Бата Живојиновић, Душан Дуда Ивковић и Драган Гага Николић.

Многи су се у незаборав отиснули пре него што су их у ову скаску утиснули.

Деспот и Вучић

„Када уморни путник стане на златни врачарски брег и погледа око себе – пред њим свуда пукне Чубура, као звезда Зорњача“, исписује почетне редове познати београдски адвокат. „Сваки велеград, неки његов део, варош, варошицу или село

Тулумбе у „Међеду“

Када је преминуо Стеван Христић, Зоран Христић је био студент и на сахрани носио велики венац. Сутрадан је у „Политици“ писало: „Један је Христић умро, други је дошао.“

Положио је пријемни у Милану, ноћу свирао по баровима, а дању ишао на часове. „Нисам дуго издржао! Сањао сам тулумбе у 'Међеду' и после неколико месеци сам се вратио“, признао је доцније овај српски композитор.

чине људи и оно што се види да су урадили и иза себе оставили. Оно што се не види голим оком, то је душа која лебди свуда око, неухватљива, смештена у сећању. Да није сећања изгубили би се и душа и људи у неумитном забораву.“

За врсног познаваоца једног од свакако најчувенијих кутака српске престонице, „Чубура је пуна тајни, историје и светлости који трају кроз време“, иако је све до 1880. то била пуста пољана коју је населила група Рома пристиглих с Дорћола. Покрај неколико српских кућа, први су свирали и гатали, други су орали и копали. Друштвена подела рада, заустио би Карл Маркс.

Шетајући доконо, један од досељеника наишао је на извор воде, баш на месту где данас почиње Јужни булевар. Докотрљао је велико буре којем је извадио

дно и заштитио врело. Звао се Миорад Васић, како је записао предатни новинар „Времена“ Света Милутиновић. А буре ко буре, одвајкада се на ромском назива – учобура.

И тако је настала Чубура која се са сваким својим становником и договорштиним неосетно сели у предање. Нека збивања забележио је неуморни Немац Феликс Каниц у драгоценом историјском сведочанству „Србија, народ и обичаји“, који је у Бечу пронашао једну од најстаријих карти Београда из 15. столећа. Југоисточно од београдске тврђаве и града обележено је пространо врачарско поље, а на средини брег с Црквом Светог Николе на врху. Како је деспот Стефан Лазаревић одабрао где да сагради будућу богомољу?

Једног мајског јутра 1422. или 1423. док је са свитом јахао ка Жрнову, старој утврди на Авали, учинило му се да се пред њим изненада помолвила огромна купола, светла и сјајна. Одлучио је да се заустави и отпочине на месту данашњег Храма светог Саве, Народне библиотеке и споменика Карађорђу.

Четири века доцније, 1842. године, ту је свој победнички шатор разапео господар Тома Вучић Перишић, пошто је на Метиним брду поразио војску два

Нек иду Црногорци

Душан Прелевић Преле, незаборавни јунак мјузикла „Коса“, једном је дошао кући и рекао мајци: „Шта ће правом Београђанину школа? Нек тамо иду Црногорци!“ У тринаестој је пригрлио чашицу, а љубитељ капљице, новинар Богдан Тирнанић, назвао га је „првоборцем шанк линије“.

Обреновића – младог Михаила и остарелог господар Јеврема. Прича се да је пошао да погледа јаму, ископану на ледини, у коју је бацао ухваћене противнике. На изласку из логора срео је старца који га је тако погледао да му је застао дах.

– Опомени се! – упозорио га је старина који се хитро удаљио.

Тома Вучић Перишић га није послушао. Кажу да је на влажном поду у апсани повоздан седео по турски, климао главом и покаткад изустио: „Опамети се!“ Напречац је оболео од чудне стомачне болке и умро.

Чубурци су једино одбранили „Градић Пејтон“.

На страницама „Политике“ Момо Капор је давно записао: „За оне који нису из Београда треба напоменути да је Каленић пијаца највећа и најбогатија у

је лубеница одувек била знак зрелог лета што замире. Живећи уз Каленића пијацу и на њој, навикли смо се на природни ритам зрења... Шта ме се тичу децембарске трешње у Њујорку? Оне ме само сујеверно лишавају

мир Бата Живојиновић, Душан Дуда Ивковић, Драган Гага Николић, Зоран Христић, Момо Капор, Слободан Марковић (Либеро Маркони), Оливера Катарина, Страхинја Страја Родић, Јован Ристић Рица, Душан Прелевић Преле, Растислав Јовић Кекец, Слободан Пива Ивковић, Миша Стојановић Црногорац, Драгослав Гане Младеновић, Никола Тоља Тасић, Милан Радовановић Генга, Милан Ракочевић Раф, Звонко Вујић Воскар...

За свакога постоји понека досетка, понајвише за највећу легенду, Велимира Бату Живо-

Бата био кочијаш

„Бата се није стидео да прича да је, пре него што је постао глумац, био кочијаш код Јове Родића Соданије, Страјиног оца. Разносио је по кафанама, али и по кућама сода-воду без које се некад није могао замислити шприцер, и то шпедитером који је вукао коњ Раша, кога су Родићи волели и сматрали чланом породице“, пише Радослав Вујадиновић.

Фото Танјуг

Фото Дарко Ђирков

Фото Зоран Анастасијевић

Чубурци су, тим се диче: Душан Ивковић, Драган Николић и Велимир Бата Живојиновић

Почетком 19. столећа у Београд су почели да пристижу странци, углавном Немци и Аустријанци, који су Србима помагали у подизању куће с баштама и виноградима. Усељени у кућерке дуж Чубурског потока, чак су стекли своју гостионицу која се, можда, звала „Немачки цар“. Изграђена је на над „Вучићевом рупом“ или „врачарском јамом“, која је тако претворена у подрум.

Чубурски Тарзан

Дуго је Чубура била начичкана бројним знаменитим кафанама, у којима су се окупљали „песници, занатлије, боџи, сељаци с Каленића и сви уживали иста права – свако је могао да говори што год му је било на памети, само ако би било неког ко би га слушао“. Нестајале су једна за другом („Стара Србија“, „Соколац“, „Кикевац“, „Млава“, „Табор“, „Трандафиловић“, „Ловац“, „Вардар“, „Барајево“, „Сложна браћа“, „Бродарска касина“) пред налетом ужурбанних грађевинара, сачувале се некако ресторан „Каленић“. Општом грађанском побуном

Дудини голубови

Уочи прошлог Европског првенства у кошарци у Литванији, Душану Дуди Ивковићу десио се мајор: на небу изнад Србије нестало му је, чак, 45 голубова високолетача. С покојним старијим братом Слободаном – Пивом, одавно се прочуо као страствени голубар.

граду и да се налази на Чубури. Старији Београђани зову је још и Каленића гумно.“ Нововремени неимари још нису уклонили „својеврсну амбасаду села у престоници“, далеко је (и високо) од „Београда на води“.

„Када се улази на пијацу од кафане ‘Каленић’, човек као да стиже на прамац Њојеве барке; ту се продају тек оштењени кучићи расе чубурски лајатори, птице певачице, зечеви, голубови превртачи, рибе за акваријум“, приповеда Радослав Лале Вујадиновић. „Ма колико живео по свету, никако не могу да се навикнем на нелогично обиље супермаркета, у којима усред јануара успевају лубенице. За нас

слатког ишчекивања оних правих, уз које се, када се први пут једу, обавезно замисли жеља која ће се сигурно испунити.“

А ко су све били Чубурци или Крсташи?

Ни Оноре де Балзак није толико јунака нанизао у својим романима, тако да се читајући чубурску приповест с разлогом неколико пута запитате: Зар је могуће сетити се свих имена, презимена и надимака? Као да је Радослав Лале Вујадиновић цео живот посветио памћењу својих другова и познаника, од којих су се многи већ преселили у успомене.

Својим чубурским пореклом диче се (и дичили су се): Вели-

јиновића, најжешћег момка и ненадмашног глумца: „Еј, ми смо Крсташи-Чубурци, са нама нема зезања!“ Својим стасом и подужом косом, у малем купаћим гаћама које ће убрзо бити преименоване у „тарзанке“, другарима је неоодољиво личио на Џонија Вајсмилера у време приказивања „Тарзана“. Као последњи летач, наглавачке окренут, скакао је с највиших грана у Саву код „Шест топола“, мамећи уздахе дивљења међу купачима који су се као врапци начичкали на обали. Уз неизбежан тарзански крик, пре него што би као копле заронио у воду.

И данас када га позовете на мобилни телефон, он ће с друге стране чути мелодију „То је Валтер“ (Das ist Walter).

Другој великој звезди, Драгославу Николићу, грешком су скртали име у одјавној шпизи ТВ серије „Довољно је ћутати“. И тако је остало. Новинари су ископали да је играо у четири од десет најгледанијих српских филмова у протеклих сто година.

Радослав Лале Вујадиновић је своју књигу посветио овој двојци великана глумишта.

Поноћни Либеро

Највећи чубурски песник, Слободан Марковић Либеро Маркони, наводи Радослав Вујадиновић, свраћао је у кафану „Табор“ сваког дана око поноћи, пошто би позатварао све успутне. Увек су га чекали Цигани и чим би га угледали почињали су да свирају његову омиљену песму „Што да умрем кад ме стра’ од гробље“.